

NOTES

1 - Després dels inqüestionables èxits amb *Urga* (Lleó d'Or a Venècia, 1992) i *Quemado por el Sol* (guanyador del Gran Premi de Canes i del Òscar a millor fil estranger, 1995), la seva megaproducció *El Barbero de Siberia* (1998) va ser un fracàs internacional. En els primers anys del nou segle Mikhalov ha preferit dedicar-se a les tasques de president de la Societat Russa de Cineastes i a director del Festival de Cinema de Moscou.

2 - Segurament un autor per continuar seguint, Zvyagintsev va néixer a la capital de Sibèria, Novosibirsk, l'any 1964. La seva primera pel·lícula, *Vozvrashcheniye* (del 2003, estrenada en Espanya com *El regreso*) va rebre el Lleó d'Or a Venècia i altres gallardons internacionals. La segona, *Izgnanie (El destierro)*, de 2007) va ser seleccionada pel concurs oficial de Canes, obtenint un premi a la millor interpretació masculina per part de l'actor Konstantin Lavronenko.

3 - Lydia Bobrova ha assolit 17 premis per només 3 pel·lícules fetes, Alexei German Jr. compta 9 premis per 3 pel·lícules, incloent un Lleó d'Argent a Venècia, Ilya Khrzhanovsky té 9 premis per 2 pel·lícules, Boris Khlebnikov, 6 premis per 3 films, Alexei Popogrebsky disposa de 10 premis per 2 films, mentre Bakhtier Khudoinazarov ha recollit 19 premis per 5 obres, incloent també un Lleó d'Argent a Venècia.

4 - Va ser submergit després de la construcció de un presa d'aigua hidroelèctrica.

5 - Aquesta i altres citacions provenen de l'entrevista que vam fer al director, a propòsit de la seva presència en el I Congrés Internacional del Cinema Europeu Contemporani, conduït a Barcelona l'any 2005 i que vam publicar com «Uma vocação humanista, ou também: A Imagem como Destino – Entrevista a Alexander Sokurov» in *Entre o Vivo, o Não-Vivo e o Morto* (revista de cultura e pensamento), nº 1, Junho de 2008, Ed. CEPIA (Centro de Estudos Performativos i Artísticos), Évora, Portugal, pp. 32-39.

6 - Qui, no obstant haver convertir-se en un referent mundial, no evitava també força problemes amb la censura, acabant per exiliar-se en el 1983 i no més tornant a la pàtria, un cop que va morir de càncer tres anys passats.

7 - El guió està basat en textos de Andrei Platónov, poeta i partisa de la Revolució Bolxevic, anys més tard perseguit i arraconat per Stalin. Va viure entre 1889 i 1951.

8 - Comproveu - M. HEIDEGGER, *Aclaraciones a la Poesía de Hölderlin*, Versión Cast. de Helena Cortés y Arturo Leyte, in Alianza Editorial, Madrid, 2005. I també - M. HEIDEGGER, *Caminos de Bosque*, Versión Cast. de Helena Cortés y Arturo Leyte, Alianza Editorial, Madrid, 1995.

9 - Títol original : datat de 1988, es basa en la novel·la de ficció científica *Za milliard let do kotsa sveta* (original de 1976, publicat en castellà com *Un billón de años antes del final del mundo*) dels germans Boris y Arcadi Strugatski, els quals van ser molt populars a l'època soviètica degut a la seva crítica encoberta al règim estalinista, i també van influenciar l'obra de Tarkovski (en especial *Stalker*, 1979).

10 - Diu Sokurov al respecte que «la naturalesa és important i meravellosa, ens dona esperança i constància, cosa que no existeix en l'humà.»

11 - Hem de referir que els lligams afectius (i efectius) que suposen les relacions de parentesc resulten d'extrem interès pel nostre director: en el 2003 va signar *Otets i Sin* («Pare i fill»), i en 2007, *Aleksandra* relatava el viatge turbulent d'una àvia que ha volgut visitar el seu nét, un militar destacat a Txetxènia. Té encara en projecte un títol sobre les afinitats entre un germà i una germana.

12 - Cf. Immanuel Kant, *Crítica del Judici (Kritik der Urteilskraft)*, per exemple, §23, B76.

13 - El cineasta també posseïx una llarga trajectòria en el terreny del documental, però això hem de deixar-ho per una futura ocasió.

La Filmoteca de Catalunya acaba de editar dos CD que contenen quaranta-sis composicions per a piano de Joan Pineda i Sirvent, interpretades per ell mateix, escrites per a música trenta-una pel·lícules de l'època del cinema mut, des de *The Phantom of the Opera* (1925), de Rupert Julian, fins a *Helena*, de Manfred Noa, passant per dos films catalans, *Alma torturada* (1917) de Fructuós Gelabert i Magí Murià i *Gent i Paisatge de Catalunya* (1926) de Josep Gaspar.

Joan Pineda i Sirvent (Barcelona, 1931) és metge de professió però té una llarga trajectòria com a músic de cinema. A part d'il·lustrar musicalment cinema mut, des de 1970 componia bandes sonores per a cinema comercial (disset llargmetratges i una cinquantena de curts).

Aquesta revista ja va reconèixer la seva vàlua atorgant-li el 1995 el *Premi Quadern de música en l'àmbit català*.

Helena de Manfred Noa.